

Sensorveiledning SPED2020, vår 2019.

Kjære sensorer,

Under finner dere sensorveiledning for eksamen på SPED2020 dette semesteret. Ved eventuelle spørsmål eller ønske om diskusjon relatert til sensur av besvarelser kan dere kontakte undertegnede på magnar.odegard@isp.uio.no, eller +47 90 62 92 18.

Oppgaver

Kandidatene skal velge én av følgende oppgaver:

Kandidagtene skal velge én av følgende oppgaver:

1. Tidlig innsats og evaluering

- a. Gjør rede for hva tidlig innsats og evaluering innebærer
- b. Drøft hvordan evaluering kan ha betydning for tidlig innsats i tilpasset opplæring og spesialundervisning

2. Samarbeid mellom foreldre og fagfolk

- a. Redegjør for hva som forstås med foreldresamarbeid i spesialpedagogisk virksomhet
- b. Drøft hvilken betydning foreldresamarbeid kan ha for elevers opplæringstilbud

Om emnet

Emnet omhandler følgende områder:

- Evaluering
- Kartlegging, vurdering og utvikling
- Samarbeid internt i skolen og eksternt og utvikling av skoler og barnehager som lærende organisasjoner
- Veiledning og utvikling av praksisteori

Kandidatene skal ha ervervet kunnskap om og innsikt i følgende områder:

- Evaluering av tilpasset opplæring og speisalundervisning/spesialpedagogisk hjelp
- samarbeid internt i skolen og eksternt og utvikling av skoler og barnehager som lærende organisasjoner med sikte på spesialpedagogisk virksomhet
- veiledning og utvikling av praksisteori med sikte på spesialpedagogisk virksomhet

Generelle betraktninger om besvarelsene

Kandidatene skal velge én av to oppgaver. Det forventes at kandidatene skal mestre både redegjørelse og drøfting. Det er tillatt at kandidatene skriver en felles innledning og avslutning for de to oppgavene, men det er essensielt at det likevel kommer tydelig frem hvor de besvarer a) og hvor de besvarer b). Flere studenter foretrekker å ha felles innledning og avslutning på hele besvarelsen for å få en tekst med bedre flyt. Det er ingenting i veien for dette.

Emnet har sammenheng med SPED2010 – Didaktikk og spesialpedagogisk virksomhet – del 1. Det er akseptabelt, og kan være en styrke, dersom kandidatene trekker inn noe kunnskap herfra ettersom emnene er ment å bygge på hverandre.

SPED2020 regnes som et innføringsemne og finner sted 4. semester. Emnebeskrivelsen påpeker at kandidatene skal utvikle «begynnende ferdigheter» og «begynnende dyktiggjøring» innenfor feltene omtalt i «om emnet». Det regnes ikke med at kandidatene skal ha dybdekunnskap om fenomenene som omtales, men det forventes at de viser oversikt over begreper og pensumlitteratur. De beste kandidatene vil klare å anvende pensumlitteratur i drøfting, hvilket bør belønnes.

Bruk av referanser

Kandidatene kan referere til kilder underveis, men litteraturliste er ikke nødvendig. Det er ingen krav til lengde på besvarelsene.

Omfang

Sensorer bes vektlegge klarhet, sammenheng og substans fremfor lengden på besvarelsene.

Selvstendighet

De beste besvarelsene vil inneholde elementer av selvstendig tenkning. Dette kan medføre at enkelte kandidater velger å utføre avgrensninger av ulik karakter. Såfremt disse er faglig begrunnet og oppgaveteksten besvares kan dette være belønningsverdig.

Eksemplifisering

Enkelte kandidater kan velge å knytte sine besvarelser til konkrete vanskeområder innenfor det spesialpedagogiske feltet. Dette aksepteres. Dersom kandidatene velger å anvende eksempler fra praksis, PBL eller lage fiktive casebeskrivelser, er det ikke noe i veien for dette. Viktig i denne sammenheng er at det kandidatene beskriver fremstår som faglig fundert og ikke et personlig narrativ uten akademisk substans. Alle forsøk på drøfting bør belønnes, men de beste besvarelsene vil ha en analytisk tilnærming til fenomenene som etterspørres. Disse vil i tillegg vise en evne til å drøfte både muligheter, utfordringer, styrker og svakheter relatert til det oppgavetekstene etterspør.

Oppgave 1

Oppgavetekst:

1. Tidlig innsats og evaluering

- a. Gjør rede for hva tidlig innsats og evaluering innebærer
- b. Drøft hvordan evaluering kan ha betydning for tidlig innsats i tilpasset opplæring og spesialundervisning

I oppgave a forventes det at kandidatene skal kunne redegjøre for begrepene tidlig innsats og evaluering. Relevant pensum for disse

besvarelsene er Bjørnsrud & Nilsen (2012), kapittel 1-5. Dette skal knyttes til elevers opplæringstilbud. I forbindelse med tidlig innsats kan kandidatene nevne at dette kan forekomme når som helst i elevers opplæringsløp, men at det er fordelaktig at det forekommer så tidlig som mulig. Dette innebærer at det kan forekomme i barnehage, eller på 1.-4. trinn slik som det omtales i opplæringslovens § 1-3. Minstekravet for besvarelser av oppgave 1a er at kandidatene viser forståelse for at tidlig innsats ikke er det samme som spesialundervisning. Øvrige momenter kandidatene kan trekke inn er at tidlig innsats kan ha en forebyggende effekt, enten ved å forhindre at vansker oppstår, eller ved å dempe forverring av en allerede eksisterende vanske.

Hva angår evaluering forventes det at kandidatene har forstått at dette dreier seg om en prosess som inkluderer et samspill mellom kartlegging, vurdering og utvikling (Nilsen, 2012). I pensum, eksempelvis Bjørndal (2011) behandles begrepene vurdering og evaluering synonymt. Enkelte studenter kan tenkes å diskutere dette, hvilket kan være belønningsverdig. Likevel bør kandidatene klare å redegjøre for at evaluering slik det er forstått i Nilsen (2012). Kandidatene bør ha en grunnleggende forståelse for kartlegging. Sterke besvarelser kan redegjøre for intervju, observasjon og spørreskjema. De beste kandidatene kan inkludere eventuelle feilkilder ved de ulike metodene. Dette gjelder særlig observasjon ettersom dette har blitt sterkere vektlagt i forelesninger og i praksisperioden, sammenlignet med to andre kartleggingsmetodene. Om kandidatene også omtaler andre kartleggingsmetoder som eksempelvis ulike tester er dette i orden, men er ikke et krav.

I oppgave 1b forventes det at kandidatene evner å se sammenheng mellom evaluering og tidlig innsats. De beste besvarelsene kan adressere eventuelle konsekvenser av mangelfull evaluering, men også utfordringer relatert til for ekstensiv kartlegging av elever. I tillegg kan besvarelsene adressere bruk av «profesjonelt skjønn» versus systematisk kartlegging, relatert til tidlig innsats og eventuelle vanskeområder kandidatene velger å anvende som eksempler i drøftingen. Utover dette har kandidatene frihet i oppgave 1b til å løse denne slik de ønsker.

Oppgave 2

2. Samarbeid mellom foreldre og fagfolk

- a. Redegjør for hva som forstås med foreldresamarbeid i spesialpedagogisk virksomhet
- b. Drøft hvilken betydning foreldresamarbeid kan ha for elevers opplæringstilbud

Oppgave 2a krever at kandidatene viser kunnskap om hva foreldresamarbeid kan innebære og hvorfor dette kan være verdifullt, eventuelt hvordan manglende foreldresamarbeid kan medføre utfordringer relatert til elevers opplæringstilbud. Kandidatene kan også omtale noe om hva som anses som godt og mindre godt samarbeid. Dette blir særlig adressert i pensumboken fra Bø (2011). Kandidatene har også fått gjennomgang av hva ulike deler av opplæringsloven sier om foreldresamarbeid, noe kandidatene gjerne kan anvende i sine besvarelser for å understreke viktigheten av et godt samarbeid mellom skole og hjem.

I oppgave 2b kan kandidatene også adressere Bronfenbrenners modell, slik den er skissert i Bø (2011) og Johannesen mfl. (2010). I Bø (2011) anvendes mesonivået/systemet i stor utstrekning. Dersom kandidatene velger å kun omtale dette, eller andre, nivåer skal dette ikke være et minus. Det kreves ikke at kandidatene skal kunne redegjøre for samtlige nivåer/systemer, men gode besvarelser kan tenkes å gjøre dette før de mer spesifikt adresserer et enkelt nivå/system.

I oppgave 2b stilles ingen generelle føringer for hvordan drøftingen bør se ut. I likhet med andre oppgaver som etterspør drøfting er momenter som utfordringer, muligheter, eksemplifisering, vansker o.l. belønningsverdig dersom de blir omtalt i kandidatenes tekster.

Pensum

- Bjørndal, C (2011): *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning.*, Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 1-2, 5, 7-8, 85 s.
- Bjørnsrud, H. (2009): *Skoleutvikling*, Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 2, 7, 9. 57 s.
- Bjørnsrud, H og Nilsen, S. (red.) (2008): *Tilpasset opplæring - intensjoner og skoleutvikling*, Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 6-9. 95 s.
- Bjørnsrud, H og Nilsen, S. (red.) (2012): *Tidlig innsats - bedre læring for alle?* , Oslo: Cappelen Damm Akademisk.. Kap. 1-5, 9-10. 97 s..
- Buli-Holmberg, J. og Ekeberg, T.R. (2016) : *Likeverdig og tilpasset opplæring i en skole for alle.*, Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 7-8. 34 s.
- Buli-Holmberg, J. og Nilsen, S. (red.) (2010): *Kvalitetsutvikling av tilpasset opplæring. Om forbedring av opplæringen for barn, unge og voksne med særskilte behov*, Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-4, 7, 9-10. 109 s..
- Bø, I. (2011): *Foreldre og fagfolk.*, 3. utgave. Oslo: Universitetsforlaget. Del 2. Kap. 6-14. 125 s.
- Handal, G og Lauvås, P. (1999): *På egne vilkår. En strategi for veiledning med lærere.*, Oslo: Cappelen. Kap 1-6. 128 s.
- Johannesen, E., Kokkersvold, E. og Vedeler, L. (2010): *Rådgivning. Tradisjoner, perspektiver og praksis (3.utg.)* , Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 5. 20 s. (se Fronter)
- Schiefloe, P.M. (2015): *Sosiale landskap og sosial kapital. Nettverk og nettverksforskning.* Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 6. 19 s. (se Fronter)
- Skogen, K. (2005): *Spesialpedagogikk. En innføring.*, Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 4. 21 s.

Ødegård, M. (2017): A Comparative Study of Disruptive Behavior between Schools in Norway and the United States. A conceptual and empirical exploration of disruptive behavior in schools. Kap. 4, s. 29-51. URL:
<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/59214/PhD-Odegaard-2017.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

Oppslags- og bakgrunns litteratur

Sosial- og helsedirektoratet: 40 s. [Individuell plan 2007. Veileder til forskrift om individuell plan.](#)

Lykke til med sensuren!

Beste hilsen

Magnar Ødegård

Emneansvarlig, SPED2020

Institutt for spesialpedagogikk

Magnar.odegard@isp.uio.no